

هوش مصنوعی در سینمای جهان و ایران؛ انقلاب تازه یا آزمونی برای خلاقیت انسانی؟

هوش مصنوعی دیگر یک فناوری دور از دسترس برای سینما نیست؛ از پیش‌تولید و طراحی بصری تا بازسازی صدا، خلق تصاویر و حتی تولید فیلم، پای این فناوری به فرآیند فیلمسازی باز شده است. با این حال، مسیر سینمای جهان و ایران در مواجهه با این تحول یکسان نیست. هالیوود همزمان با سرمایه‌گذاری گسترده روی ابزارهای هوش مصنوعی، در حال ایجاد قواعدی برای حفاظت از حقوق بازیگران و صاحبان آثار است؛ در ایران نیز تجربه‌های تازه‌ای از استفاده مستقیم از هوش مصنوعی در فیلمسازی شکل گرفته است. پرسش اصلی اما همچنان انسانی است: اگر ماشین بتواند تصویر بسازد، چه چیزی همچنان فقط از انسان برمی‌آید؟

به گزارش شبکه خبری مدیران نابغه، هوش مصنوعی دیگر فناوری دور از دسترس برای سینما نیست و به تدریج در بخش‌هایی مانند پیش‌تولید، طراحی بصری، جلوه‌های ویژه، صدا، تدوین و بازسازی آثار جای خود را باز کرده است. با این حال، ورود هوش مصنوعی به سینما تنها یک تحول فنی نیست؛ این فناوری در حال تغییر رابطه میان انسان، خلاقیت و فرآیند تولید اثر هنری است.

سینما همواره با فناوری تغییر کرده است؛ از ورود صدا و رنگ تا دوربین‌های دیجیتال و جلوه‌های بصری رایانه‌ای. اما هوش مصنوعی تفاوت مهمی دارد: این فناوری تنها تصویر را ثبت یا پردازش نمی‌کند، بلکه می‌تواند در ایده‌پردازی، طراحی شخصیت، تولید تصویر و صدا و حتی بخش‌هایی از فرآیند روایت نقش داشته باشد.

هالیوود؛ از آزمایش تا چالش جدی

در هالیوود، هوش مصنوعی به یکی از موضوعات مهم اقتصاد و سیاست‌گذاری صنعت سرگرمی تبدیل شده است. کاهش زمان و هزینه برخی مراحل تولید و امکان آزمایش ایده‌های پیچیده، فرصت‌های تازه‌ای برای فیلمسازان ایجاد کرده؛ اما همزمان نگرانی درباره آینده شغلی نویسندگان، بازیگران، صداپیشگان و دیگر نیروهای خلاق افزایش یافته است.

اعتراض‌های صنفی سال ۲۰۲۳ نیز نشان داد مسئله فقط استفاده از یک فناوری جدید نیست؛ بلکه مالکیت آثار، استفاده از چهره و صدای بازیگران، آموزش مدل‌های هوش مصنوعی با آثار موجود و جایگاه نیروی انسانی در تولید، به مسائل اساسی صنعت تبدیل شده‌اند.

چهره دیجیتال؛ فرصت یا تهدید؟

یکی از حساس‌ترین حوزه‌ها، استفاده از تصویر و صدای بازیگران برای ساخت نسخه‌های دیجیتال است. این فناوری می‌تواند فرصت‌های تازه‌ای ایجاد کند، اما بدون رضایت و چارچوب حقوقی مشخص، مالکیت افراد بر چهره و صدای خود را با چالش مواجه می‌کند.

از سوی دیگر، پرسش مهم‌تری مطرح است: آیا سینما می‌تواند تجربه انسانی را نیز مانند تصویر و صدا شبیه‌سازی کند؟

سینمای ایران؛ یک فرصت تازه

در ایران نیز استفاده از هوش مصنوعی در بخش‌هایی مانند پیش‌تولید، طراحی بصری و تولید آثار کوتاه در حال گسترش است. تفاوت ساختاری سینمای ایران با هالیوود باعث می‌شود این فناوری همزمان یک فرصت و یک تهدید باشد.

از یک سو، کاهش هزینه تولید می‌تواند امکان ساخت آثار خلاقانه را برای گروه‌های کوچک‌تر فراهم کند؛ از سوی دیگر، برخی مشاغل تخصصی ممکن است تحت فشار قرار گیرند.

مسئله اصلی؛ تصویر بیشتر یا خلاقیت بیشتر؟

هوش مصنوعی می‌تواند تولید تصویر را سریع و ارزان کند، اما سینما فقط مجموعه‌ای از تصاویر زیبا نیست. ارزش یک فیلم به روایت، شخصیت، تجربه انسانی و نگاه فیلمساز وابسته است.

اگر هوش مصنوعی صرفاً برای تولید محتوای مشابه و تقلیدی استفاده شود، افزایش سرعت تولید الزاماً به معنای افزایش کیفیت نیست. در مقابل، استفاده خلاقانه از این فناوری می‌تواند موانع تولید را کاهش دهد و فرصت‌های تازه‌ای برای فیلمسازان مستقل ایجاد کند.

آینده؛ انسان در کنار ماشین

آینده سینما احتمالاً جنگ انسان و ماشین نخواهد بود؛ بلکه همکاری میان آنهاست. هوش مصنوعی می‌تواند ابزار قدرتمندی برای ایده‌پردازی، پیش‌تولید، طراحی، تولید و پس‌تولید باشد، اما انتخاب نهایی همچنان به نگاه انسانی وابسته است.

سینمای آینده هرچقدر دیجیتال‌تر شود، همچنان درباره انسان خواهد بود؛ درباره عشق، ترس، شکست، امید و انتخاب. شاید در عصر هوش مصنوعی، ارزشمندترین فیلم‌ها همان آثاری باشند که فناوری را در خدمت یک تجربه انسانی قرار می‌دهند.